

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Notícies

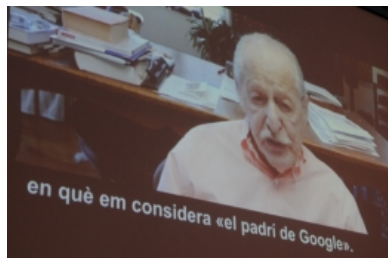
Universitat

Inici > Notícies > Eugene Garfield i Paul Preston, investits doctors honoris causa per la Universitat...

Eugene Garfield i Paul Preston, investits doctors honoris causa per la Universitat de Barcelona

El padri Cristóbal Urbano rep els atributs com a doctor honoris causa, en absència d'Eugene Garfield.

Garfield no ha pogut assistir a l'acte per motius de salut, i ha fet arribar la seva intervenció enregistrada en vídeo.

Paul Preston rep els atributs com a doctor honoris causa.

«Vaig començar a llegir sense parar sobre la Guerra Civil espanyola i em semblava més fascinant que qualsevol altre període que hagués estudiat abans», ha dit Preston en el seu discurs.

14/06/2016

Institucional

La Universitat de Barcelona ha conferit el grau de doctor honoris causa a Eugene Garfield, una figura clau en el camp de la informació i la documentació científica, i a Paul Preston, considerat un dels hispanistes més prestigiosos i influents del món, en un acte institucional presidit pel rector, Dídac Ramírez, que ha tingut lloc avui dimarts, 14 de juny, al Paraninfo de l'Edifici Històric de la Universitat de Barcelona. El nomenament de Garfield ha estat avalat pel professor de la Facultat de Biblioteconomia i Documentació Cristóbal Urbano, i el de Preston, pel catedràtic Joan Villarroja, de la Facultat de Geografia i Història.

El rector Dídac Ramírez, que ha presidit l'acte, ha destacat que els dos acadèmics investits doctors honoris causa són «grans eminències científiques en els seus camps respectius». D'Eugene Garfield n'ha destacat el caràcter innovador, i l'ha definit com «tot un precursor de les eines d'organització bibliogràfica a través d'indexacions basades en citacions, fa dècades, quan la capacitat de memòria i la potència de càlcul dels ordinadors feia que la càrrega més dura de la cerca fos assumida per l'investigador». De Preston, ha afirmat que «ens ha ajudat a enfrontar-nos amb la nostra història, ens ha posat davant el mirall, un exercici que no sempre és fàcil». Així mateix, ha fet referència al referèndum al Regne Unit sobre la permanència a la Unió Europea, i ha dit que «la idea d'Europa continua sent necessària, però estem abocats a un debat profund sobre cap on ha de girar la Unió».

Garfield, «el padri de Google» i molt més

A Eugene Garfield (Nova York, EUA, 16 de setembre de 1925), figura clau en l'anàlisi de la informació i la documentació científiques, se'l reconeix internacionalment per haver estat pioner a considerar la citació com un element fonamental per avaluar la qualitat d'una publicació científica. Garfield va desenvolupar dues idees bàsiques per millorar l'accés a la informació científica: els índexs de sumaris, que permetien als investigadors mantenir-se al dia en els seus àmbits de coneixement, i els índexs de citacions, entesos com una manera d'organitzar i avaluar la bibliografia científica.

A més d'aquesta visió innovadora en la creació d'eines per gestionar informació, l'esperit emprenedor de Garfield l'ha portat a comercialitzar guies bibliogràfiques sobre diferents disciplines científiques, els encara existents *current contents*. Paral·lelament, i animat per Joshua Lederberg, premi Nobel de Medicina el 1958, va treballar en la creació d'un índex de citacions en el camp de la genètica, una iniciativa que va cristal·litzar el 1963 amb la publicació del Science Citation Index, el primer índex de citacions en aquest camp, que recollia 613 revistes i 1,4 milions de citacions. Els treballs de Garfield també han facilitat l'anàlisi de les relacions entre autors, idees i textos en els camps de la història i la sociologia de la ciència. D'aquí ha sorgit la ciènciometria com a disciplina científica. Aquestes aportacions a la gestió de la ciència i la tecnologia han estat clau per entendre l'avaluació de la recerca i l'actual presa de decisions en política científica.

Garfield, que no ha pogut assistir a l'acte per motius de salut i ha fet arribar la seva intervenció enregistrada en vídeo, ha centrat el seu [discurs](#) d'investidura a analitzar l'evolució que ha fet el Science Citation Index (SCI) cap a Web of Science i la relació que té amb Google, ja que les seves idees també han trobat aplicació en altres camps de la recuperació de la informació, i algoritmes com el PageRank de Google utilitzen el model teòric dels índexs de citacions per analitzar els enllaços web entre pàgines i ordenar-les per rellevància. No en va, un bibliotecari nord-americà es va

El rector, Dídac Ramírez, ha presidit l'acte.

referir a Garfield com «el padrí de Google».

En el seu parlament, Garfield s'ha referit al seu article «Citation indexes for science: a new dimension in documentation through association of ideas», publicat a la revista *Science* el 1955. Considera que és el treball més rellevant dels que ha escrit, tot i que, paradoxalment, no és el més citat. En relació amb l'SCI, ha dit que és «una eina habitual entre analistes polítics i altres professionals interessats en l'avaluació, incloent-hi els amants de les especulacions sobre els possibles guanyadors de Premis Nobel». «Ara, però —ha afegit—, no només s'utilitza amb aquesta finalitat: a més de ser essencial en biblioteques i centres de documentació, és un recurs a bastament emprat per generar competència des de Google Academic i Elsevier, l'editorial d'obres de medicina i bibliografia científica més gran del món». De fet, ha destacat que «l'èxit tecnològic de Google com a motor de cerca és degut al seu procés de classificació de les citacions».

Garfield s'ha lamentat que, si bé l'SCI «és un llegat excel·lent del que en el seu dia va ser un índex de dimensions reduïdes», en l'àmbit estudiantil no es fa servir com a eina de difusió selectiva de la informació. Per això, ha conclòs que «encara cal fer pedagogia sobre les citacions: caldria ensenyar als estudiants com funciona aquest procés i caldria també que es preguntessin qui cita i on se citen les obres que fan servir».

En la seva *laudatio*, el padrí, Cristóbal Urbano, ha posat en relleu que, «de manera quotidiana, professors, alumnes i investigadors, fan ús d'eines d'organització de la bibliografia científica desenvolupades a partir de les idees, projectes o productes de Garfield». Ha destacat que «les idees, i sobretot la perseverança de Garfield, estan darrere de la consolidació dels

índexs de citacions, la influència dels quals arriba fins als cercadors web que fem servir cada dia i que utilitzen els enllaços entre pàgines web com un instrument en certa mesura equivalent a les citacions per ordenar les pàgines per rellevància».

També ha remarcat que «la singularitat de l'aportació de Garfield resideix en la combinació d'un concepte del qual existien precedents (la indexació mitjançant citacions), en un nou context (el creixement exponencial de la bibliografia científica), i això d'una manera sistemàtica en una prova pilot a gran escala (gràcies a una nova tecnologia, la informàtica incipient de finals dels anys cinquanta i principis dels seixanta)». Finalment, Urbano ha destacat que cal tenir en consideració la influència de Garfield en la gestió de la ciència perquè, segons el seu parer, l'anàlisi de les citacions és avui en dia una aproximació estàndard a la realització de les tasques d'avaluació de la ciència, i en aquest sentit, ha afegit: «Eugene Garfield ha estat el primer a denunciar l'ús sovint abusiu o equivocat d'aquesta aproximació, en molts casos per culpa de no fer servir adequadament el factor d'impacte», malgrat que «els excessos de l'aplicació indiscriminada i automatitzada dels indicadors bibliomètrics no són el resultat de l'existència mateixa de les bases de dades bibliogràfiques amb dades de citació, sinó d'una cultura dels rànquings que, barrejada amb uns recursos econòmics insuficients per fer bones avaluacions de persones i projectes, acaba prioritant una avaluació feta merament sobre la base de l'impacte de les revistes on es publiquen els resultats de recerca, i no pas sobre el valor intrínsec de cada treball o els seus indicadors mètrics».

«L'estranya fascinació per Barcelona» de Paul Preston

En el seu *discurs* com a doctor honoris causa per la Universitat de Barcelona, Paul Preston ha explicat com la seva trajectòria acadèmica l'ha portat a acostar-se cada cop més «a Barcelona, a Catalunya i a aquesta Universitat». S'ha remuntat a l'estada que va fer, després de llicenciar-se a Oxford, a la Universitat de Reading, on va seguir un curs sobre la Guerra Civil espanyola amb Hugh Thomas. «Vaig començar a llegir sense parar sobre la Guerra Civil espanyola i em semblava més fascinant que qualsevol altre període que hagués estudiat abans», ha explicat. «Aquest conflicte històric va ser una caps de Pandora: em permetia estudiar el comunisme, l'anarquisme, el socialisme, la francmaçoneria i la democràcia liberal, així com protagonistes de la talla de Stalin, Hitler, Mussolini, Trotski, Léon Blum i Neville Chamberlain, a més d'una quantitat enorme de protagonistes espanyols», ha continuat.

Preston s'ha referit a les seves estades i experiències a Espanya, també durant el període de la dictadura franquista. Com a historiador especialista en la història contemporània espanyola, ha dit sobre el Govern de la Segona República: «La simpatia que sentia per aquell govern democràtic va anar creixent a mesura que avançava la recerca sobre la injustícia social a Espanya i anava veient com la gent normal i corrent havia suportat les increïbles crueltats de la guerra per defensar un sistema democràtic que tant havia fet pels drets de les dones, l'educació i el benestar social. En realitat, venint d'un barri obrer de Liverpool, el més lògic i coherent era mostrar-me contrari al feixisme». S'ha definit com a historiador social, però alhora ha admès: «La meua veritable vocació —si és que és aquesta la paraula— és la de biògraf».

Preston ha parlat de la seva relació amb Barcelona, per la qual sempre ha sentit «una estranya fascinació». «Per mi Barcelona és una barreja curiosa: d'una banda, oposició antifrancquista, futbol i classe treballadora militant; de l'altra, estil i civilització». També ha repassat els seus vincles amb historiadors catalans, i ha fet referència a la seva presa de posició davant qüestions polèmiques, com ara la seva opinió favorable al retorn a Catalunya dels anomenats *papers de Salamanca*.

El catedràtic Joan Vilarroya ha explicat en la seva *laudatio* que Preston abraça en la seva obra la totalitat dels temes més rellevants i debatuts de la història espanyola del segle XX, i n'ha destacat el pensament crític i la lluita per la llibertat. Vilarroya s'ha remuntat als orígens de Preston en una família humil de Liverpool per repassar la seva trajectòria acadèmica i les seves obres principals. També ha esmentat la relació de Preston amb els historiadors catalans i s'ha referit al fet que el Centre d'Estudis Històrics Internacionals de la Universitat de Barcelona, amb la col·laboració del CRAI, va gestionar el trasllat de l'important fons documental de Preston al monestir de Poblet. Ha finalitzat la intervenció dient que Preston s'ha vinculat a Catalunya «com a ciutadà lliure i compromès: Ha defensat la llengua i cultura catalanes, ha defensat el retorn dels nostres papers i ha defensat el nostre dret a decidir com a poble». «Ho ha fet sense pensar en les conseqüències, simplement perquè, repeteixo, com a ciutadà i historiador compromès, ho havia de fer», ha reblat.

Des del 1991, Paul Preston és catedràtic d'Història Internacional a l'Escola d'Economia de Londres (LSE), on dirigeix el Centre Cañada Blanch d'Estudis de l'Espanya Contemporània. A més de la seva tasca investigadora, és reconegut pel seu esperit crític i per la defensa de les llibertats. És autor de nombroses publicacions, entre les quals destaquen *Franco. «Caudillo de España»*, *L'holocaust espanyol. Odi i extermini durant la Guerra Civil i després*, o *La Guerra Civil espanyola: reacción, revolución y venganza*.

Com ell mateix ha admès durant el discurs, sempre li han interessat els protagonistes de la història, tal com ha reflectit en els llibres *Juan Carlos. El rey de un pueblo*, o *El zorro rojo: la vida de Santiago Carrillo*. També s'ha apropiat als personatges de manera col·lectiva com en les biografies que apareixen a *Las tres Españas del 36*, *Palomas de guerra* o *Idealistas sota les bales*. Igualment, cal esmentar els seus treballs *The coming of the Spanish Civil War: reform, reaction and revolution in the Second Republic, 1931-36*; *Spain, the EEC and NATO*; *The triumph of democracy in Spain*; *The politics of revenge. Fascism and*

the military in twentieth-century Spain, i *Comrades! Portraits of the Spanish Civil War*.

És membre de la Reial Societat d'Història (RHS) des del 1982. L'any 1986, Joan Carles I li va concedir la comenda de l'Orde del Mèrit Civil pels seus serveis a Espanya. Així mateix, és membre de l'Acadèmia Britànica des del 1994, i de l'Institut d'Estudis Internacionals de Califòrnia des del 1996. També és membre de l'Acadèmia Europea de Yuste des del 2006. L'any 2000, va ser nomenat comanador de l'Orde de l'Imperi Britànic, i el 2007, cavaller de la Gran Creu de l'Orde d'Isabel la Catòlica.

Preston té també forts lligams amb Catalunya. És membre de l'Institut d'Estudis Catalans des de l'any 2008; l'any 2005, la Generalitat li va atorgar el Premi Internacional Ramon Llull per les seves contribucions historiogràfiques sobre el nostre passat. Així mateix, el 2006, va ser distingit amb el Premi Ramon Trias Fargas pel llibre *Idealistes sota les bales*, i l'any 2011, va guanyar el Premi d'Història Santiago Sobrequés per *L'holocaust espanyol*. L'any 2012 li van atorgar el Premi Pompeu Fabra en la categoria de projecció i difusió de la llengua catalana. El 2015 va ser nomenat doctor honoris causa, primer per la Universitat Rovira i Virgili i, posteriorment, per la Universitat de València.

Comparteix-la a: | Més |

<< Anterior

Següent >>

Segueix-nos:

Membre de la

Reconeixement internacional de l'excel·lència

